

MØTEREFERAT

Møtet gjaldt	Fellesmøte mellom KFU og brukerorganisasjonene
Dato	Tirsdag 9. mai 2017
Tidsrom	Kl 1800-2030
Sted	Rådhuset
Til stede	Se liste lenger ned
Forfall	
Referent	Knut Ole Bleke

Program:

- Kl. 18.00 Svevestøv og luftkvalitet i Trondheim – hva gjøres og hva er status? Miljøenheten orienterer
- Kl. 18.30 Tilgjengelighet til kulturarenaer i Trondheim
- Kl. 19.00 PAUSE
- Kl. 19.30 Svar på innmeldte spørsmål
- Kl. 20.30 Avslutning

Deltakere:

NAVN	NAVN	ORGANISASJON
Lindqvist	Julia	Autismeforeningen i Norge (AiN), Sør-Trøndelag fylkeslag.
Jørgensen	Sverre	Autismeforeningen i Norge (AiN), Sør-Trøndelag fylkeslag.
Nilssen	Karin	Autismeforeningen i Norge (AiN), Sør-Trøndelag fylkeslag.
Bleke	Knut Ole	Bystyresekretariatet
Skjetne	Magne E.	FFO Sør-Trøndelag
Flatmoen	Bergliot Kobro	Home-Start Familiekontakten, Kirkens Bymisjon Trondheim
Løvik	Marte	KFU
Fjørstad	Line I.	KFU
Ottesen	Håvard R.	KFU
Strand	Britt E.	KFU
Løkken	Liv M.	KFU
Fiske	Einar	LHL Heimdal og Saupstad
Sandnes	Reidar	LUPE – Landsforeningen for utviklingshemmede og deres pårør.
Skarbo	Bernt	NFU
Braadland	Nina	NFU
Kvernes	Eli Vik	NFU
Johnsen	Steinar	NFU
Roos	Eirik	Rådmannens fagstab
Wevang	Jan R.	Rådmannens fagstab
Kjenstad	Rune	Rådmannens fagstab
Dale	Solveig	Rådmannens fagstab (Byplankontoret)

TRONDHEIM KOMMUNE

Strømmen	Asbjørn	Rådmannens fagstab
Nordstad	Tore	Rådmannens fagstab (Miljøenheten)
Dyrnes	Lars	Sør-Trøndelag Parkinsonforening
Skauge	Astrid Nielsen	Sør-Trøndelag Parkinsonforening
Kristiansen	Karl Olav	Trondheim Døveforening
Fremstad	Solveig	Trondheim Døveforening
Tiller	Helge	Trondheim Revmatikerforening

Sak 1. Svevestøv og luftkvalitet i Trondheim – hva gjøres og hva er status?

Tore Nordstad fra miljøenheten orienterte. Hovedproblemet er ofte veistøv, og Nordstad orienterte om de siste 10-12 års arbeid for å redusere dette. Han presenterte også forskningsresultat om helsepåvirkning av luftforurensning.

Sak 2. Tilgjengelighet til kulturarenaer i Trondheim

Solveig Dahle og **Rune Kjenstad** fra hhv byplankontoret og kulturenheten orienterte. Kjenstad orienterte om arbeidet med tilgjengelighet til arrangement, og arrangementssteder. Dale viste eksempler fra Olavsfestdagene på hvordan tilrettelegging kan gjøres.

Sak 3. Innmeldte spørsmål:

Fra Sør-Trøndelag Parkinsonforening:

Forhold relatert til behandlingskvalitet og fokus på å bygge ut tilstrekkelig sykehjemskapasitet ser ut til å være politiske kjepphester. Vi som er kronisk syke strever hver dag med å dempe sykdomsutviklingen slik at vi i beste fall slipper å be om sykehjemsplass, opplever ikke samme politisk fokus. Når skal våre politikere oppdage at det er lurt i større grad å styrke behandlingsapparat til kronisk syke med såkalt «tidlig innsats», som gir pasientgruppen bedre løpende livskvalitet og i beste fall unngår eller utsetter behovet for sykehjemsplass.

Rådgiver **Eirik Roos** besvarte spørsmålet:

Tidlig innsats er et viktig satsingsområde i Trondheim kommune, og legges til grunn for planlegging av tjenester. Parkinsonforeningen har til en viss grad rett i at det er en stor utfordring å frigjøre ressurser til å styrke tidlig innsats, men det er gjort mye for å bedre dette de siste årene. I Hjemmetjenesten har det de siste årene blitt jobbet med Hverdagsmestring som en del av Tidlig innsats.

Foreningen har også rett i at kronisk sykdom ofte kommer i skyggen av mer akutte forløp som for eksempel utskrivningsklare pasienter som venter på kommunale tilbud. Alvorlighetsgraden legges ofte til grunn for prioriteringer, naturlig nok, og blir det ofte slik at utskrivningsklare pasienter prioriteres fremfor de med langsom utvikling av funksjonsnedsettelse, selv om forebyggings potensialet er størst i denne gruppa. Kommunen ønsker å gjøre noe med dette, og det er derfor tidlig innsats har blitt et så viktig satsingsområde.

Eldre er gitt høy prioritet også når det gjelder tidlig innsats, men det er presisert i Eldreplanen at tidlig innsats også må gjelde andre med kronisk sykdom. Den tidlige innsatsen bør starte tidlig i sykdomsforløpet.

Kommunens rehabiliteringsplan tar opp den problemstillingen parkinsonforeningen nevner, og det er gjort følgende vedtak:

TRONDHEIM KOMMUNE

- Helhetlig pasientforløp kvalitetssikres for å avdekke re/habiliteringsbehov for denne målgruppen.
- Det utarbeides tjenestepakker for mennesker med kronisk sykdom og (lang)varig funksjonsnedsettelse, i første omgang for mennesker med lungesykdom og nevrologiske sykdommer. Modellen skal ha overføringsverdi for andre brukergrupper.
- Begge tiltakene tenkes gjennomført innenfor dagens rammer.

Som en oppfølging av dette vedtaket har det vært nedsatt en arbeidsgruppe (hvor parkinsonforeningen er representert). Der har man sett på pasientforløp og behov for tiltak, og flere tiltak er allerede gjennomført eller er under planlegging;

- Fysioterapitjenesten og ergoterapitjenesten er styrket
- Det er søkt om tilskudd fra opptrappingsmidler for å styrke koordinerende enhet (HVK) for å utbedre systemet med kartlegging og registrering av behov, samt styrking av koordineringsrollen deres.
- Det arbeides også med planer om et mestringssenter.

Rådsleder **Marte Løvik** besvarte den delen av spørsmålet som angikk "politikernes oppvåkning".

Fra Autismeforeningen i Norge (AiN), Sør-Trøndelag fylkeslag

Hvilke tilbud om SFO kan elever i videregående skole som trenger tilsyn og tilrettelegging etter skoletid, få? Mange foreldre har full arbeidsdag og disse elevene kan ikke være alene hjemme. Dessuten kan det være vanskelig for disse elevene å måtte forholde seg til ulike arenaer og ikke minst mange forskjellige nærpå personer på skole og SFO, som kanskje mangler fagkompetanse. Hva slags individuelt tilrettelagte tilbud kan kommunen tilby disse elevene? Vi mener at det er viktig at et helhetlig tilbud blir planlagt i god tid før skolestart på SFO.

Rådgiver **Jan Roger Wevang** besvarte spørsmålet:

Trondheim bystyre vedtok i 2006 at kommunen skulle ta ansvar for å få til tilsynsordninger i videregående skole etter skoletid for elever med store og sammensatte behov. Rådmannen har siden fulgt opp dette på ulike måter ut fra elevgrunnlaget, der behovet hos den enkelte familie/elev kartlegges i kontakten med koordinator i BFT. Kommunen har over en 10-årsperiode mottatt få klager på de ordningene som er etablert for å løse denne utfordringen.

Videregående opplæring er et fylkeskommunalt ansvar, og kommunen har så langt vært avhengig av et samarbeid med den enkelte skole om disse ordningene. Oppleggene varierer ut fra den enkelte skoles muligheter rent praktisk, og hvilken kompetanse de har i personalet. Skoler som har flere elever i tilpasset opplæring rekrutterer den fagkompetansen de trenger når gruppene blir klare litt ut på våren. Det er også vår erfaring at de skolene som bare har en eller to elever, klarer også å sy sammen et forsvarlig tilbud

Det skal ikke stikkes under en stol at noen av løsningene ved de videregående skolene er svært krevende og kostbare. Det er derfor forsøkt alternative tilbud ved kommunens bo- og aktivitetstilbud (BOA). I dag er det Byåsen BOA som har hatt tilbud for ungdommer som går på Byåsen vgs pluss at Moholt BOA har oppfølging av en elev fra samme skole. Heimdal BOA vil til neste år også følge opp personer som bor i Heimdal bydel.

Erfaringene fra bruk av BOA er positive. BOA innehar den fagkompetansen og fleksibiliteten som er nødvendig, og det er viktig for BOA å knytte kontakt med disse elevene så tidlig som mulig i skoleløpet. På denne måten får en også til en smidigere overgang til tjenestene for voksne.

Rådmannen vil forfølge løsningen med BOA videre med tanke på bedre utnyttelse av både kompetansen og ressursene, samt sikre en bedre overgang til tjenester for voksne. Tilbudene skal fortsatt bli tilrettelagt den enkeltes behov.

TRONDHEIM KOMMUNE

Fra Trondheim Døveforening:

Framover skal flere kommuner og fylker slås sammen. I takt med denne utviklingen vurderer også foreninger og organisasjoner om lokallag og fylkeslag bør slås sammen. Eller om lokallag skal gå over til fylkeslag f.eks. Det er i dag noen usikkerhetsmomenter for foreninger i denne prosessen, blant annet temaet driftstilskudd fra det offentlige, for eksempel fra Trondheim kommune, eller Nord-Trøndelag fylke. Om for eksempel et nåværende lokallag i Trondheim går over til å bli et "Trønderlag", altså f.eks. om Trondheim Døveforening finner på å slå seg sammen med Nord-Trøndelag Døveforening, og til sammen blir Trøndelag Døveforening (men fremdeles vil ha adresse i Trondheim); hvordan tenker Trondheim kommune omkring utviklingen vedr. driftstilskudd ved slike og andre sammenslåingstilfeller? Og vet Trondheim kommune noe om hvordan andre kommuner og også fylkene tenker, og kan fortelle litt om dette?

Rådgiver **Eirik Roos** besvarte spørsmålet:

Verken rådmannen eller politikerne har drøftet spørsmålet konkret i en politisk sak. Men, rådmannens nåværende vurdering er at ved en eventuell sammenslåing av foreninger og organisasjoner på tvers av kommunegrenser/fylkesgrenser, så ønsker rådmannen å opprettholde nåværende praksis ved tildeling av tilskudd. Dvs. dagens retningslinjer gjelder for:

- Tiltak som er rettet mot befolkningen i Trondheim kommune som er eldre enn 18 år.
- Tiltak som er forebyggende helsetiltak/rusforebyggende tiltak.
- Tiltak som er forebyggende og rettet mot klart definerte målgrupper- som vil hindre/ utsette behov for tyngre hjelpetiltak.
- Tiltak som erstatter/utfyller manglende kommunalt tilbud.
- Tiltak som kan dokumentere at den kommunale støtten bidrar til å generere mest mulig frivillig innsats.
- Tiltak som bidrar til å styrke kommunens satsingsområder. Aktuelle planer slik som

Kommuneplanens samfunnsdel finnes på: <http://www.trondheim.kommune.no/plangrunnlag/>

Gjeldende retningslinjer finnes på: <https://www.trondheim.kommune.no/tilskudd/>

Fra FFO Sør-Trøndelag:

TEMA som ønskes belyst på møte: Ber AtB redegjøre for hvordan bussreisende med nedsatt funksjonsevne blir ivaretatt etter rutestruktureringene høsten 2019.

Rådsleder **Marte Løvik** orienterte:

AtB blir invitert til en seminardel på neste fellesmøte. Dette og andre spørsmål blir tatt opp da.

Fra LUPE:

Hvordan vil kommunen tilrettelegge bedre levekår og brudd på FNs rettigheter for utviklingshemmede med bakgrunn i den nasjonale kartleggingen som det offentlige oppnevnte rettighetsutvalget beskriver i NOU-2016:17 samt i lokalt tilsynsrapport i 2016 utført av fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Rådgiver **Asbjørn Strømmen** besvarte spørsmålet:

Vi er spent på resultatet av høringa og hva som kommer av nye retningslinjer for tjenestene. For tiden eksisterer det en optimisme innen tjenestene til utviklingshemmede. Jo vi har 50 personer som venter på bolig. Ja vi fikk et alvorlig avvik i det landsomfattende tilsynet i 2016. Og jo vi har slitt med dårlig økonomisk styring i flere år. Men vi har et verdigrunnlag som beskrives med de tre ordene åpen kompetent og modig. Sånn ønsker vi og skal vi framstå. I det så ligger det å være åpen om vår praksis, lære av de ting som skjer og være åpen for innspill fra omgivelser og ikke minst modig til å gjøre endringer.

I 2015 laget vi en strategiplan for området med tittelen "En bedre hverdag for alle". Tittelen indikerer en kontinuerlig prosess om bedring og utviklingsfremming dag for dag i uoverskuelig framtid.

TRONDHEIM KOMMUNE

Vi har i 2016, takket være engasjerte politikere, ledelse, ansatte og ikke minst dere brukerrepresentantene fått til en økonomi som går i godt og vel balanse.

I dag vet vi at nettopp det stadige peset på økonomi ikke bare har vært av det vonde men det har også medført et løft faglig. Vi ser at ikke alt løses gjennom mest mulig tjenester. Det er ingen tvil om at vi som bistandsyttere og oss som omsorgspersoner av og til er den største utviklingshemmeren for de utviklingshemmede. Den stadige kampen om ressurser kan medføre at hovedpersonene faktisk passiviseres i sitt liv.

Der vi før tenkte at de fleste må inn i kommunale bofellesskap med heldøgns omsorg ønsker vi å stimulere til at også utviklingshemmede skal kunne kjøpe sin egen bolig, bli møtt på de behov de faktisk har og ikke hva vi synes de trenger. Noen trenger heldøgns omsorg. Noen trenger bare støtte fra noen i nærheten. Andre trenger kun punkthjelp. Ved å gi riktige tjenester til riktig tid, verken mer eller mindre skal vi bli en kommune med rivende utviklingsfremming.

Vi har kompetansehevende tiltak som BOA-skole og kursing i helse og omsorgstjenestelovens kap 9, medisinkurs, fagdager og individuell veiledning som handler om å jobbe med å gi mest mulig selvbestemmelse, men også identifisere der selvbestemmelsen faktisk blir utviklingshemmende og stille med faglig og etisk avveide tiltak for å unngå det.

Når vi nå i tillegg organiserer oss til mer nærledelse gjennom kommunalsjefer mellom direktør og enhetsledere og avdelingsledere med beslutningsmyndighet der bistandsytternes arbeid og bistandsmottakernes tjenester produseres, og derav høyere personlig engasjement fra både ledere og motiverte tjenesteytere, blir jeg bare enda mer optimist.

Det er også nylig vært utlyst en stilling i Rådmannens fagstab som er tilegnet boa-område. En stilling som skal jobbe med tjenestekvalitet på fag- og systemnivå.

I tillegg jobber vi med å synliggjøre utviklingshemmede som kompetent arbeidskraft gjennom mer yrkesrettede aktiviteter som gårdsbruk og arbeidsutprøving i kommunal regi på ordinære arbeidsplasser og bedrifter.

Vi jobber hardt med å forbedre der det er avdekket at vi ikke er gode nok.

Kort sagt vi har over 1200 medarbeidere i tjenestene som daglig jobber med å skape en bedre hverdag og utviklingsfremme den utviklingshemmede. Det er jobben vår og vi skal aldri stanse dette arbeidet med å stadig bli bedre i store lille Trondheim gjennom åpen kompetent og modig omsorg. Så svaret er - vi gjør alt vi kan for å skape muligheter for at utviklingshemmede skal kunne leve et liv på lik linje med alle andres.

Fra LUPE:

Hvorfor er det ulike ordninger gjeldende bilordningen for utviklingshemmede bosatt under kommunal omsorg i tilrettelagte boliger? Spørsmålet begrunnes med følgende:

- Noen boliger disponerer kommunale biler
- Noen beboere kjøper/leaser bil selv
- Noen beboere leaser bil tilrettelagt av kommunen
- Noen boliger har ingen bilordning. Dette skaper problemer når beboer skal ut på aktivitet

Rådgiver **Asbjørn Strømmen** besvarte spørsmålet:

Det medfører riktighet at det pr i dag eksisterer forskjellige bilordninger. Disse er kommet fram ut fra individuelle behov og planlegging i den enkelte enhet. Noen boliger har kommunale biler for å transportere seg til personer som man yter punkttjenester til i bydelen. Altså slik hjemmetjenesten benytte biler i dag. Trondheim kommune ønsker å bidra til gode løsninger for den enkelte tjenestemottaker. I dette ligger det

TRONDHEIM KOMMUNE

blant annet også å bistå med å søke om egen bil og finne alternative transportløsninger der det er mulig. I utgangspunktet brukes kommunale leasingbiler til å transportere ansatte mellom ulike tjenesteoppdrag. Det finnes også eksempler på bruk av disse til enkle formål som gjør hverdagen enklere for både tjenstemottaker og tjenesteyter. Det vil i løpet av 2017 bli gjort en kartlegging av bilbruken i Boa. Med basis i funnene der vil vi lage en strategi for å få en mer lik organisering av bilbruken enhetene i mellom. Det er mange hensyn å ta og dette vil i så fall bli en lengre prosess hvor vi må finne andre løsninger for de som det må endres til.

Fra LHL Heimdal/Saupstad:

Framtidig rutestruktur inkl. superbuss for Stor-Trondheim 2019-2029. Jeg håper at innspill nedenfor kan bli opplyst i møte 9.5. Innspillet tar utgangspunkt vedtak fra KFU møte 21.01.16 om ny rutestruktur og ønske om eventuell oppfølging av vedtaket fra dette møtet.

"Håvard Ravn Ottesen fremmet følgende forslag til uttalelse: Det er for KFU viktig at kollektivsatsningen medfører økt tilgjengelig i sentrum og nærområder. Full tilgjengelighet ved alle stoppesteder ved etablering av superbustraseer forutsettes for personer med nedsatt funksjonsevne. I det også en sikring av tilstrekkelig infrastruktur hvor universell utforming kan ivaretas. Votering: Ottesens forslag ble enstemmig vedtatt."

Et flertall av LHL's medlemmer har hjerte- og lungeproblemer som gjør at avstand til holdeplasser, av- og påstigning, buss skifte, kjøp av billetter, tilgang til sitteplasser, frekvens bussavganger m.m vil være kritisk for mange. Dette gjelder den samlede nye rutestrukturen; altså ikke bare for superbuss linjene isolert.

Mitt inntrykk er at i media (les Adresseavisen) har det meste dreid seg om de nye superbussene. Det samme var tilfelle i møte «Kampen om Trondheim» 1.3.2017. (arr. Adresseavisen og Foreningen for Trondheims vel).

Den totale nye rutestrukturen, hvor de nye bussene bare er en del av forutsetningen for en vellykket løsning, har fått liten oppmerksomhet. Det gjelder ikke mist forholdet til personer med nedsatt funksjonsevne.

Vår forening håper at stor fokus på superbusslinjene ikke betyr at «øvrige linjer» (jfr AtB's sammendragsrapport versjon 4. 2016-04-08 side 37) blir nedprioritert om det skulle oppstå økonomiske problemer ved etablering og drift av den nye rutestrukturen.

Rådsleder Marte Løvik orienterte:

Dette blir tema på møte med AtB, på samme måte som for spørsmålet fra FFO Sør-Trøndelag.